

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอผลการทดลองเปรียบเทียบวิธีปฏิบัติในระยะเวลาของมารคาที่ได้รับคำแนะนำก่อนทดลองและมารคาที่ไม่ได้รับคำแนะนำในรูปตาราง โดยแบ่งเสนอผลการศึกษาเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 พฤติกรรมของมารคาในระยะเวลาและความถี่เห็นของมารคา นำเสนอในรูปตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยทดสอบค่าที (t - Test)

ส่วนที่ 2 อาการของมารคาและทารกในระยะเวลาหลังคลอดนำเสนอในรูปตาราง เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสัดส่วนการเกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะเวลาของมารคากลุ่มทดลอง และมารคากลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าซี (Z - Test)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะของมารคากลุ่มทดลองเกี่ยวกับการให้คำแนะนำก่อนทดลองเสนอในรูปตารางแสดงอัตราร้อยละ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1

พฤติกรรมของมาร์กาในระยะคลอด

ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของมาร์กาในระยะคลอด ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คำวาทาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลโดยกำหนดสัญลักษณ์ดังนี้

\bar{X}_1	หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของมาร์กาในกลุ่มทดลอง
\bar{X}_2	หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของมาร์กาในกลุ่มควบคุม
S_1	หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาร์กาในกลุ่มทดลอง
S_2	หมายถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมาร์กาในกลุ่มควบคุม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในระยะ
ทดลองของมารคากลุ่มทดลองและมารคากลุ่มควบคุม

รายการที่	พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง N = 20		กลุ่มควบคุม N = 20		t
		\bar{X}_1	S ₁	\bar{X}_2	S ₂	
1	พูดถึงความเจ็บปวดหรือร้องขอความช่วยเหลือเกินความจำเป็น	0.75	.43	.25	.43	3.57**
2	พูดตำหนิบุคคลอื่น ดึงแวงกลม หรือแสดงอาการกราวทางวาจา	1.00	.00	.60	.48	3.72**
3	เกร็งมือ เท้า หรือบิ่กตัวไปมา	0.55	.50	.00	.00	4.09**
4	ปฏิเสธอาหารหรือเครื่องดื่มที่จัดให้	0.88	.36	.45	.50	2.14*
5	คลื่นไส้ อาเจียน	0.80	.40	.50	.50	2.14*
6	เหงื่อออกมาก กระหายน้ำ ริมฝีปากแห้ง	0.40	.46	.25	.43	0.69
7	อัตราการเต้นของชีพจรเร็วกว่าปกติ (เกิน 100 ครั้งต่อนาที ขณะคลุกกลายตัว)	0.55	.40	.25	.43	1.42
8	ความดันโลหิตสูงกว่าปกติ (เกิน 130 มิลลิเมตรปรอท ขณะคลุกกลายตัว)	1.00	.00	.70	.46	3.00**
9	ดวงตามองตรงไปยังจุดใดจุดหนึ่ง นิ่งนานมีสมาธิแน่น	0.55	.40	.05	.22	1.80
10	หลับภาวนิ่ง หรือพักไ้โดย่างสงบ เมื่ออยู่ในระยะพัก	0.85	.36	.15	.36	4.38**

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในระยะ
ทดลองของมารคากลุ่มทดลองและมารคากลุ่มควบคุม (ต่อ)

รายการที่	พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง N = 20		กลุ่มควบคุม N = 20		t
		\bar{X}_1	S ₁	\bar{X}_2	S ₂	
11	ไข่มือกดหรือคลึงบริเวณหน้าท้องเบา ๆ เมื่อกดหรือคลึงตัว	.90	.30	.10	.30	8.80**
12	หายใจเข้าลึก ๆ ผ่อนลมหายใจออกช้า ๆ ตามจังหวะการหดตัวของมดลูก	.95	.22	.10	.30	10.62**
13	เปลี่ยนท่านั่งหรือนอนได้โดยไม่แสดง อาการทรมานทรมาย	1.00	.00	.25	.43	7.81**
14	เมื่อกดหรือคลึงตัวที่สามารถใช้วิธี หายใจเร็ว ๆ ตื้น ๆ สลับกับการ หายใจลึก ๆ ช้า ๆ และผ่อนลมหายใจ ออกทางปากได้	.95	.22	.10	.30	10.24**
15	ร่วมมือในการคลอดโดยปฏิบัติตามคำแนะนำ ของเจ้าหน้าที่ของคลอดได้	.95	.22	.25	.43	6.36**
16	แสดงอาการพอใจ ยิ้มรับและสัมผัส ทารกเมื่อเจ้าหน้าที่ส่งทารกให้ หลังคลอด	.85	.36	.30	.46	4.21**

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, t = 2.72

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, t = 2.03

ในตารางที่ 2 จากการบริหารภาคคะแนนเฉลี่ยพบว่ามารดาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกรายการ และเมื่อทดสอบค่าที (t - Test) พบว่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในระยะคลอดระหว่างมารดาทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นรายการที่ 4 (ปฏิเสธอาหารหรือเครื่องคัมที่จัดให้) รายการที่ 5 (กลืนใส่อาเจียน) แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนรายการที่ 6 (เหงื่อออก ระบายน้ำริมฝีปากแห้ง) รายการที่ 7 (อัตราการเต้นของชีพจรเร็วกว่าปกติ) รายการที่ 9 (ดวงตามองตรงไปยังจุดใดจุดหนึ่งนานมีสมาธิแน่น) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คูสรูปพฤติกรรมรวมอีกครั้งในตารางที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 สรุปเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในระยะ
ทดลองของมารคากลุ่มทดลองและมารคากลุ่มควบคุม

	กลุ่มตัวอย่าง		t
	กลุ่มทดลอง N = 20	กลุ่มควบคุม N = 20	
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	14.20	5.65	11.87**
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)	1.76	2.62	

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, t = 2.72

ตารางที่ 3 จากการทดสอบค่าที (t - Test) พบว่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรม
ในระยะทดลองโดยรวม ระหว่างมารคากลุ่มทดลองและมารคากลุ่มควบคุม แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นการวิจัยจึงสนองสมมติฐานที่ว่ามารคาที่ได้รับคำ
แนะนำก่อนทดลองและมารคาที่ไม่ได้รับคำแนะนำจะมีพฤติกรรมในระยะทดลองแตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2

อาการของมารคาและทารกในระยะแรกคลอด

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบสัดส่วนการเกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอดระหว่างมารคา
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอด	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		Z (สัดส่วน)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
	N = 20		N = 20		
การใช้ยาระงับปวดหรือยาทำให้หมด ความรู้สึกในระยะคลอด	8	40	18	90	- 3.00**
ระยะเวลาในการคลอด (การคลอดล่าช้า)	2	10	6	30	- 1.15
การฉีกขาดของช่องทางการคลอด	3	15	9	45	- 1.72
อาการผิดปกติของทารกแรกเกิด	1	5	8	40	- 2.31*
ทารกที่มีคะแนนแอปการต่ำกว่า 7	1	5	8	40	- 2.31*

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, Z = ± 2.58

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, Z = ± 1.96

ในตารางที่ 4 จากการทดสอบค่าซี (Z - Test) เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการเกิดภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอด ระหว่างมารคากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า สัดส่วนของมารคาที่ใช้ยาระงับปวดหรือยาทำให้หมดความรู้สึกในระยะคลอดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัดส่วนของทารกที่มีอาการผิดปกติในระยะแรกเกิด และสัดส่วนของทารกที่มีคะแนนแอปการต่ำ (ต่ำกว่า 7) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภาวะแทรกซ้อนเกี่ยวกับระยะเวลาในการคลอด (การคลอดล่าช้าผิดปกติ) และการฉีกขาดของช่องทางการคลอดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 3

ความกึกก้องของมาตรการลดการคลอดครั้งปัจจุบัน

ตารางที่ 5. มารคากลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นต่อการลดการคลอดครั้งปัจจุบัน แยกตามความคิดเห็นรายข้อ

ข้อความ	กลุ่มทดลอง (คน)			กลุ่มควบคุม (คน)				
	เห็นด้วย แน่ใจ	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ค่า เฉลี่ย	เห็นด้วย แน่ใจ	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ค่า เฉลี่ย
1. ท่านเข้าใจกระบวนการ คลอดเป็นอย่างดี	14	6	—	2.70	1	3	16	1.3
2. ความเจ็บปวดจากการคลอด ครั้งนั้นน้อยกว่าที่ท่านคิดไว้	15	3	2	2.7	1	1	18	1.2
3. ความเจ็บปวดจากการคลอด สามารถบรรเทาได้โดยวิธี ตามธรรมชาติ	19	1	—	2.95	5	9	6	1.95
4. การใช้ยาระงับความเจ็บปวด หรือยาทำให้หมดความรู้สึกควร ใช้ในรายที่จำเป็นเท่านั้น	17	3	—	2.85	4	5	11	1.65
5. ความกลัวและความวิตกกังวล มีผลให้ความเจ็บปวดเพิ่ม มากขึ้น	20	—	—	3.0	14	4	2	2.60

ตารางที่ 5 มารดากลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นต่อการคลอดครั้งปัจจุบัน แยกตามความคิดเห็นรายขอ (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มทดลอง (คน)			กลุ่มควบคุม (คน)			
	เห็นด้วย แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ค่า เฉลี่ย	เห็นด้วย แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็น ค่า เฉลี่ย	
6. การวางท่าทางที่ถูกต้อง และการบริหารร่างกาย ในระยะก่อนคลอดจะช่วยให้ ลดความไม่สบายต่าง ๆ ในระยะใกล้คลอดได้	20	—	— 3	11	7	2	2.5
7. การบริหารร่างกายก่อน คลอดมีส่วนช่วยให้การ คลอดเป็นไปตามธรรมชาติ ได้ดียิ่งขึ้น	19	1	— 2.95	9	8	3	2.3
8. การควบคุมจังหวะการหายใจ สามารถลดความเจ็บปวดจาก การคลอดได้	20	—	— 3.0	10	8	2	2.4
9. การให้แม่คลอดเข้าใจขั้นตอน และกระบวนการคลอดจะ ช่วยลดความวิตกกังวลของ แม่คลอดได้	19	1	— 2.95	10	6	4	2.3

ตารางที่ 5 มาราคากลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นต่อการลดอกรังปัจจุบันแยกตามความคิดเห็นรายข้อ (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มทดลอง (คน)			กลุ่มควบคุม (คน)				
	เห็นด้วย	ไม่	ไม่เห็น	ค่า	เห็นด้วย	ไม่	ไม่เห็น	ค่า
	แน่ใจ		ด้วย	เฉลี่ย	แน่ใจ	ด้วย	เฉลี่ย	
10. การให้บุคคลออกฝึกกายบริหารและควบคุมจังหวะการหายใจมีส่วนช่วยไหมาราคาและทารกปลอดภัยจากการคลอด	16	4	—	2.8	7	11	4	2.35

จากการวางที่ 9 พิจารณาค่าสถิติและคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยของมาราคากลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติได้ผลดังนี้

ค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยของมาราคากลุ่มทดลองส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงคือ มีค่าระหว่าง 2.60 – 3.00 ทุกรายการ ความคิดเห็นของมาราคากลุ่มนี้จึงเป็นไปในทางบวก แสดงว่ามาราคากลุ่มนี้มีความคิดเห็นที่ดีต่อการคลอด ส่วนมาราคากลุ่มควบคุมมีความคิดเห็นเป็นกลาง และเป็นไปในทางลบเป็นส่วนใหญ่ คือมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.60 – 2.59 และ 1.00 – 1.59 แสดงว่ามาราคากลุ่มนี้มีความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อการคลอด ยกเว้นรายการที่ 5 (ความเจ็บปวดและความวิตกกังวลมีผลให้ความเจ็บปวดเพิ่มมากขึ้น) ความคิดเห็นของมาราคากลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง กุสรุปความคิดเห็นโดยส่วนรวมอีกครั้งในตารางที่ 11

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความพึงพอใจของ
มารคากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแยกรายข้อ

ข้อความ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	\bar{X}_1	S_1	\bar{X}_2	S_2	
1. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ คลอดเป็นอย่างดี	2.70	0.5	1.30	0.5	9.06 **
2. ความเจ็บปวดจากการคลอดครั้งนี้ น้อยกว่าที่ท่านคิดไว้	2.70	0.7	1.20	0.4	8.33 **
3. ความเจ็บปวดจากการคลอดนี้สามารถ บรรเทาได้ทวยวิธีธรรมชาติ	2.95	0.2	1.95	0.7	6.25 **
4. การใช้ยาระงับปวดหรือยาที่ทำให้ หมดความรู้สึกควรใช้เฉพาะในราย ที่จำเป็นเท่านั้น	2.85	0.0	1.85	0.8	5.55 **
5. ความหวาดกลัวและความวิตกกังวล มีผลให้ความเจ็บปวดเพิ่มมากขึ้น	3.00	0.0	2.60	0.7	2.67 *
6. การวางท่าทางที่ถูกต้องและการ บริหารร่างกายในระยะก่อนคลอด จะช่วยลดความไม่สบายต่าง ๆ ใน ระยะใกล้คลอดได้	3.00	0.0	2.50	0.7	3.93 **
7. การบริหารร่างกายก่อนคลอดมีส่วน ช่วยให้การคลอดเป็นไปตาม ธรรมชาติได้ดียิ่งขึ้น	2.95	0.2	2.30	0.8	3.61 **
8. การฝึกควบคุมจังหวะหายใจสามารถ ลดความเจ็บปวดจากการคลอดได้	3.00	0.0	2.4	0.7	4.00 **

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความคิดเห็นเฉยๆของ
มารคากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแยกรายข้อ (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	\bar{X}_1	S_1	\bar{X}_2	S_2	
9. การให้บุคคลอกเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน ของการทดลองจะช่วยลดความหวาด กลัวและความวิตกกังวลของบุคคลอก ได้	2.95	0.2	2.3	0.4	6.5**
10. การให้บุคคลอกฝึกการบริหารและฝึก ควบคุมจังหวะการหายใจมีส่วนช่วย ให้มารคาและทารกปลอดภัยจาก การคลอด	2.80	0.4	2.35	0.6	3.21**

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, $t = 2.72$

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, $t = 2.03$

ในตารางที่ 6 จากการทดสอบค่าที (t - Test) พบว่าคะแนนความคิดเห็นเฉยๆ
รายข้อระหว่างมารคากลุ่มทดลองและมารคากลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ยกเว้นรายการที่ 5 (ความหวาดกลัวและความวิตกกังวลมีผลให้ความเจ็บปวด
เพิ่มมากขึ้น) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คูสรุปความคิดเห็นโดยส่วนรวม
อีกครั้งในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนความนึกเห็นเฉลี่ยโดยส่วนรวมของมารดาที่มีต่อการคลอดครั้งปัจจุบันระหว่างมารดากลุ่มทดลองและมารดากลุ่มควบคุม

	ประเภทของมารดา		t
	กลุ่มทดลอง N = 20	กลุ่มควบคุม N = 20	
คะแนนความนึกเห็นเฉลี่ย (\bar{X})	28.9	20.0	11.71**
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)	1.18	3.19	

**มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, $t = 2.72$

ในตารางที่ 7 จากการทดสอบค่าที (t - Test) พบว่าคะแนนความนึกเห็นเฉลี่ยโดยส่วนรวมของมารดากลุ่มทดลองและมารดากลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ว่ามารดาซึ่งได้รับคำแนะนำก่อนคลอดจะมีความนึกเห็นต่อการคลอดครั้งปัจจุบันแตกต่างจากมารดาที่ไม่ได้รับคำแนะนำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4

ข้อเสนอแนะของมารดาในการให้คำแนะนำก่อนคลอด

ตารางที่ 8 ข้อเสนอแนะของมารดา (กลุ่มทดลอง) เกี่ยวกับระยะเวลาที่ควรเริ่มให้คำแนะนำก่อนคลอด

ระยะเวลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะแรก ๆ ของการตั้งครรภ์	20	100
ระยะสาม เดือนสุดท้ายของการตั้งครรภ์	—	—
ระยะสอง สัปดาห์ก่อนคลอด	—	—
รวม	20	100

จากการวางที่ 8 แสดงว่ามารดาในกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้รับคำแนะนำก่อนคลอดทุกคน (ร้อยละ 100) ให้ข้อเสนอแนะว่าควรเริ่มให้คำแนะนำก่อนคลอดตั้งแต่ระยะแรก ๆ ของการตั้งครรภ์ ไม่มีผู้ใดเห็นด้วยกับการเริ่มให้คำแนะนำในระยะสุดท้ายของการตั้งครรภ์ หรือระยะสองสัปดาห์ก่อนคลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ข้อเสนอแนะของมารคากลุ่มทดลอง เกี่ยวกับกลุ่มสตรีที่ควรได้รับคำแนะนำก่อนคลอด

กลุ่มสตรีที่ควรได้รับคำแนะนำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สตรีตั้งครรภ์ทุกคนที่สนใจไม่จำกัดว่าเป็นครรภ์แรกหรือครรภ์หลัง	16	80
สตรีที่ตั้งครรภ์ครั้งแรกเท่านั้น	2	10
สตรีตั้งครรภ์ทุกคน	2	10
สตรีที่มีปัญหาในการคลอด (ท่าผิดปกติต่าง ๆ) หรือสตรีตั้งครรภ์ที่มีภาวะแทรกซ้อนในระยะตั้งครรภ์	—	—
รวม	20	100

จากตารางที่ 9 แสดงว่ามารคาที่ได้รับคำแนะนำส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้คำแนะนำก่อนคลอดแก่สตรีตั้งครรภ์ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนคลอด มีอัตรา ร้อยละ 80 มารคาร้อยละ 10 ใ้ข้อเสนอแนะว่าควรให้คำแนะนำแก่สตรีที่ตั้งครรภ์ครั้งแรกเท่านั้น และมารคาที่เหลืออีกร้อยละ 10 ใ้ข้อเสนอแนะว่าควรให้คำแนะนำแก่สตรีตั้งครรภ์ทุกคนไม่ว่าจะสนใจหรือไม่ก็ตาม

ตารางที่ 10 ข้อเสนอแนะของมารคา (กลุ่มทดลอง) เกี่ยวกับการให้สามีเข้าร่วม
ฟังคำแนะนำก่อนคลอด

การให้สามีเข้าฟังคำแนะนำก่อนคลอด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องการ	20	100
ไม่ต้องการ	-	-
รวม	20	100

จากตารางที่ 10 แสดงว่ามารคากลุ่มตัวอย่างซึ่งได้รับคำแนะนำก่อนคลอดทั้งหมด
(จำนวน 20 คน) ต้องการให้สามีมีส่วนร่วมในการคลอดโดยเข้าฟังคำแนะนำก่อนคลอดไป
พร้อม ๆ กับภรรยา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย